

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 35. Susceptores alios in catechismo, alios in baptismo fuisse: eorum munera explicata: & hic de duce viæ, & jusceptorum nomine in tabulas relato disputatu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

ac matrem tantum spiritualis cognatio contra-
batur.

susceptores alios in catechismo, alios in baptismo
fuisse; eorum munera explicata: & hic de duce
Via, & susceptorum nomine in tabula
relato disputatum:

CAP. XXXV.

Constat præterea, susceptorum in baptis-
mo duplicis generis fuisse, primo ut ban-
tur veteres, cum Christianæ religionis rudimen-
ta Catecumenis tradenda erant: altero, cum sa-
cro sancti baptismatis lauacro tangebantur. Il-
lum catechismi, hunc baptismi susceptorem
diceret. Cuius distinctionis meminit Higinus
Pontifex apud Grat. de consecrat. dist. 4. cap.
100. illis verbis: *in catechismo, & in baptismo,*
*& in confirmatione unus patrinus fieri potest, si ne-
cessitas cogit. non est tamen consuetudo Romana: sed
per singulos singuli suscipiunt. Vbi intelligere est,
idem discrimen inter catechismi, & baptisma-
tis sponsores assignari, quod inter utrumque, &
confirmationis susceptorem positum est. Cui
tamen cum illis nullam similitudinem, aut so-
cietatem intercedere, omnes fatentur. Ideo
que à Glossa in eum locum dictum est: *com-
paternitas in catechismo contracta, non est tanti
momenti, ut matrimonium dissolvat: cum vix etiam
impediatur, quæ verba, licet affinitatem, quæ
inter catechismi susceptorem, & susceptum**

Suscepto-
res erant
duplicis
generis, a
lij catechif-
mi, alij
baptismi.

Affinitas
inter cate-
chismi sus-
ceptorem,
& suscep-
tum.

oriebatur, leuem fuisse, ostendant; alium ta-
 men ipsum à baptismi susceptore fuisse, viden-
 tur indicare. Et quidem S. Dionysius Areopagita de catechismi susceptore ante alios im-
 minit lib. de Eccles. Hierarch. cap. 2. vbi cum
 solennes ceremonias, quæ catechismi proprie-
 erant, referret, de eo sic inquit: tum ei ex pro-
 rationem perfectam, qua ad Deum accedendum
 explanataque eidem diuina vita, & ut ita dicam
 conuersatione, ex eo præterea querit, num ita in-
 tuat vivere: cum promisit, manum eius capiti ad-
 mouet, signoque edicto, sacerdotibus imperat, ut
 atque sponsoris nomina perscribant. & paulò post
 virum ad se portari iubet, cumque sacerdos aliquis
 ex tabula professionis & cum, & sponsorem citat.
 hic quidem ad aquam à sacerdotibus ducitur. Quo-
 bus locis etsi distinctio inter catechismi, &
 baptismi susceptorem minimè apparet; tamen
 alterum cum altero nequaquam conuenisse
 plurima argumenta, quæ ex S. Dionysio, & alijs
 peti possunt, facile demonstrant. Inter alia
 huc spectat, quòd multi Patres docuerunt, sus-
 ceptoris munus fuisse, eos, qui in Christi mi-
 litiæ nomen dabant, & ante, & post baptismum,
 fidei mysterijs informare: ut nimirum,
 qui ante baptismum hoc munus obibant, cate-
 chismi susceptores, qui verò post, baptismatis
 appellarentur. Quod multò clarius, & mani-
 festius patebit: si singula eorum munera ex-
 plicentur. In primis namque ad eos specta-
 bat, baptizandum, vbi lustralis aquæ flamma
 in eo emicuisset, ad sacerdotem ducere. Quam
 rem S. Dionysius Areopagita elegantissime et

Suscepto-
 rum mu-
 nera, pri-
 mum, du-
 cere ad E-
 piscopum.

presit lib. de Eccles. Hierarch. cap. de bapt. qui
 autem (inquit) horum, quae verè caelestia sunt, par-
 ticeps fieri cupit, cum ad aliquem horum, qui ini-
 tiati sunt, adiit, suadet ille quidem, ut se rectè ad
 sacerdotem ducat: ipse autem se omnino ea, quae tra-
 dentur, sequiturum esse, pollicetur, petitque ut & ad
 eum adducatur, & vita omnis, quam deinde ager,
 curam suscipiat. illum autem, qui eius quidem sa-
 laris sancta cupiditate ducitur, sed ex rei magnitu-
 dine ingenium metitur, horror quidem repente, rei-
 que difficultas deterret: ad extremum tamen id,
 quod petiuit, benignè se facturum esse, promittit:
 acceptumque eum ducit ad sacerdotem. Nequè di-
 cas, nullam susceptoris mentionem hic esse.
 Certum enim est, solummodò illum hac ora-
 tione describi. Vnde Contemplator in hunc
 locum, huius, inquit, honestissimi ordinis imago
 est accedentis verecundia suorumque omnium casta
 scientia, qui hominem ducem inquirit, per quem
 recto itinere ad Pontificem eat. vterque enim lo-
 cus ducis nomine susceptorem expressit, quod
 adhuc ex graeco textu clarius est. Vbi enim nos
 hominem ducem inquirit, ille τὸν ἀνάδοχον ἔχον-
 τὰ ἁγίαν γυνῶνα, inquit, hoc est, susceptorem ha-
 bens ducem. Alterum munus erat, eum, qui re-
 iectis tenebris vanarum superstitionum, luce
 diuinitus immissa, ad Christianam religionem
 transibat, brachio fulcire: à quo etiam suscep-
 toris nomen profectum est. De quo quia alibi
 dicetur, cum ad caeremonias, post baptismum
 adhiberi solitas, venerimus: de tertio, quod e-
 rat, baptizandorū nomine, Dei fidem, & Chri-
 stianā pietatē profiteri, iam loquemur. Huius

Alterum
 susceptoris
 munus,
 brachio
 fulcire.
 Suscepto-
 res cur ita
 dicti.

Tertium
susceptoris
munus,
baptizant
dorum no-
mine fidem
profitei.

innumeri Patres tam Græci quam Latini mi-
minerūt: sed quia Latinorum maior copia est
quam Græcorum, prius adnotatis quæ S. Jo-
annes Chrysostomus in psalm. 14. conscrip-
sit: *statim sacerdos exigit ab infirma atate pacta in-
uentæ, & assentiones, & minoris atate fidei sus-
susceptorem interrogat, in Latinis persequen-
diutius immorabimur. Ex his Tertullianus
magnæ autoritatis scriptor, lib. de bapt. cap.
18, eos qui, abiecto Idolorum cultu, Chris-
te leges acceperunt, ad baptismalem sponsionem
eò ardentius excitat, ut illorum susceptorum
fidem præstitisse videantur quid enim, inquit,
neceste est, si non tam necesse sponsores etiam per-
urgeti, qui & ipsi per mortalitatem desituerunt pro-
missiones suas possunt & prouentu mala indolis
at quorum fidem suam liberare susceptorum
pus erat, si baptizandorum nomine nihil pro-
misisset? S. etiam Augustinus lib. 181 de temp.
preces adhibere non definit, ut quotquot
Euangelij lumen adducti sunt, cum intelli-
tia participes effecti fuerint, eam fidem, quam
susceptoris, seu gestantis ore professi fuerunt
& prima Christianæ religionis rudimenta per-
discant. ait enim: *discat quisque fidem Apostoli-
eam, quam professus est per ora gestantium in bap-
tismo, cum ad annos intelligibiles venerit. Et Vn-
fridus Strabo lib. de reb. Eccles. cap. 26. cum
paruulorum baptismum nascente Ecclesia
vfu non fuisse, tradidisset, aliam opinionem
fidei plenam induit, ut susceptorum morem
primis temporibus duci non oportere, ipse
solummodo pro infantibus fidem dedisse, ex-**

Quimare

firmaret; puro, ea necessitate constrictus, ut
 etiam, quod non probaret, id cogeretur con-
 stantiae causa defendere. Sed rei nostrae satis est,
 eum, susceptoris morem pro baptizandis fi-
 dem suam obligandi, verbis omni luce clario-
 ribus ostendisse; quae in hunc modum referun-
 tur: *ex hac igitur occasione inuentum est, ut patrini,
 vel matrina adhibeantur, suscepturi paruulos de la-
 uacro; & pro eis omnia respondeant, quae ipsi per aeta-
 tis infirmitatem confiteri non possunt.* Accedit eo-
 dem testis locuples Rabanus Maurus, qui a-
 pertè scribit lib. 1. de Institut. cleric. cap. 26.
 infantum, qui diabolo nuncium remittere, &
 fidem solenni religioni profiteri non possunt,
 susceptores egregie partes obire; dum ad sin-
 gulas interrogationes, se diabolum, & mun-
 dum deserere, ipsorum nomine respondent:
*in Ecclesia, inquit, saluatoris paruulorum, qui per
 aetatem abrenunciare, & credere non possunt, per cor-
 da, & ora gestantium salus adimpletur.* Deinde
 Smaragdus in explicat. Epistol. de sabb. Pen-
 tecost. haud dissimili argumento usus est, cum
 & veterem susceptorum morem pro bap-
 tizandis promittendi, & etiam eiusdem rei cau-
 sam ita recenset: *paruuli, quamuis necdum loqui
 possunt, tamen pro illis & consistuntur, & loquun-
 tur, qui eos de lauacro fontis suscipiunt, nec immeritò
 dignum est, ut, qui aliorum peccatis obnoxij sunt,
 aliorum etiam confessione per ministerium bap-
 tismatis remissionem originalium percipiant peccato-
 rum.* Demum ad eandem consuetudinem per-
 tinent non modò sponsoris, & fideiusso-
 ris nomina à rerum sacramentum scriptoribus non semel

Cur susce-
 ptores pro
 infantibus
 respondeat
 Sponsoris,
 & fideiusso-
 ris nomina
 vnde pro-
 fecta.

vsurpata, sed etiam veterum Patrum testimonia, quæ susceptores pro infantibus solennia renunciationis, & professionis verborum cationemque Dominicam, & duodecim dei capita recitasse, testantur: quorum nam partem suis locis afferemus. sed, ne diu suspensus lectoris animus teneatur, hîc testimonia citabimus, quæ nostram fidem ab omni mendacij suspicione liberabunt. primum est Gennadij Masfiliensis lib. de Eccl. dogmat. cap. 15. vbi paruulorum, & rudium qui Christianæ religionis præcepta habere & baptismalibus interrogationibus respondere non possunt, vices à susceptoribus gerere oportere, docet his verbis: *si paruuli sunt, vel imbeciles, qui doctrinam non capiunt, respondeant illis, qui offerunt eos*; alterum Honorij Augustinensis, qui in specul. Eccles. susceptores præcipit, vt, quando baptizandorum nomina responderunt; ac, eos suscepta Christianæ fidei sancte, pieque culturos, polliciti sunt, eadem cum veræ pietatis officiis, tum fidei Christianæ mysteriis erudire non desinant: patet aut, qui fidei iussores sunt coram Deo pro baptizandis infantibus, ac responderunt, eos Symbolicam orationem Dominicam doceant, &c. quæ sunt veterum testimonia quia solummodo infantibus meminerunt, conicere possumus, susceptores solum pro infantibus fidem obligare solitos fuisse. Sed iam ad quartum susceptoris munus accedendum est, quod in eo politum erat, vt spirituales prolem fidei Christianæ rudimentis imbuerent, nouellasque ac tra-

Susceptores pro solis infantibus fidem obligabant.

Quartum susceptoris munus erat docere.

tas in horto Christi depactas, & confitas
plantas copiosis sanctarum preceptionum im-
bribus irrigarent; quemadmodum ex Sancto
Dionysio Areopagita lib. de Eccles. Hierarch.
cap. de bapt. manifeste intelligitur, cum ait:
illo (iuxta quod a susceptore suo fuerat edoctus) im-
pietatem, & viri boni ignorantiam accusante, &c.
quem secutus sanctus Augustinus serm. 163.
occasionem arripuit susceptores adhortandi,
vt spirituales filios ad omnem pietatis ratio-
nem erudiant; nec vnquam patiantur, illos ef-
se desertos, quos semel in fidem, & clyente-
lam suam receperunt. Sic enim scribit: mo-
neo, vt quicumque viri, quacunque mulieres de sa-
cro fonte spiritualiter filios exceperunt, cognoscant, se
pro illis fidei suffores apud Deum extitisse, & ideo ad-
moneant, vt castitatem custodiant. Et infra, cum
susceptores officij sui admoneret, ac summa fi-
dei Christiane capita primum ab ipsis, tum a
baptizatis ediscenda demonstraret: ante om-
nia Symbolum, & orationem Dominicam &
Vos ipsi tenete, & illis, quos suscepistis de sacro
fonte, ostendite. Rursus serm. 116. cum omnes
homines, tum praecipue susceptores etiam,
arque etiam precatur, vt eos, qui suae curae, ac
prudenter commissi sunt, ad caelestium
praemiorum hereditatem Christianae disci-
plinae praecipis, pieque agendi vsu institu-
ant: &, promissionis suae memores, cu-
rent diligenter, vt illi tales in Dei timore,
& Christianae religionis officijs se gerant,
quales eos se praestituros esse, promiserunt.
Verba illius haec sunt: non solum exemplis;

sed etiam verbis eos ad omne opus bonum admo-
 debetis, precipue tamen qui filios, aut filias exco-
 re religioso amore desiderant, & antequam bap-
 zentur, & posteaquam baptizati fuerint, de casti-
 te, de humilitate, de sobrietate, vel pace eos admo-
 re, vel docere non desinant, & agnoscant, se fidei
 sores esse ipsorum: pro ipsis enim respondent, cum
 renuntient diabolo, pompis, & operibus eius. Ita
 sum etiam facile colligi potest ex vita S. Ger-
 trude Virginis, quæ ex peruetusto Ms. codi-
 transcripta apud Surium extat; ubi eximie
 dolis puellam à Beata Gertrude parentum pa-
 tribus de baptismo susceptam, Christiana
 religionis, & officij præceptionibus exculta
 fuisse, legimus in hunc modum: cum ergo præ-
 ethi parentes virginis, filiam suam sacro fonte regene-
 rare decernerent, præsentiam huius virginis ex-
 tunc, & ut eius regenerationis fieret testis, in-
 nes preces descendunt. Beata autem Gertruda
 pia precii assensum præbuit, virginisque Gudila re-
 generationi non solum interfuit, sed etiam manus
 suarum munus litia eam sanctificauit, & de sacro
 leuauit. Vnde factum est, ut virgo virginis ma-
 per spiritum fieret, atque ulterius ad vbera diti-
 narum educandam suspenderet. Præterea susce-
 ptoris partes fuerunt, baptizatum octo diebus
 ad Ecclesiam deducere. quod S. Dionysius
 reopagita innuere voluit: cum lib. de Eccle-
 Hierarch. cap. de bapt. susceptorem ipsum
 ta duccem appellat, sic inquit: ter illum demer-
 git, atque in tribus eius, qui inis atur, demersum
 emersionibusque trium diuina beatitudinis perfec-
 rum nomina appellat, & inuocat, acceptumque

Quintum
 suscepto-
 nis erat
 baptizatū
 per octo
 dies dedu-
 eciē.

sacerdotes & sponsori, & duci via permittunt. Vbi nota, aut expungendam esse particulam, &, vt textus sit, sponsori duci via, aut eam poni pro, id est: quo modo Plautus annos, inquit, natus iam sexaginta, & senex. Sentio enim, susceptorem a viē duce non differre; cui opinioni fauent græca ipsius Dionysij verba παραλαβοίτης δὲ ἀντιοι ἱερείς, ἐγχεύεσσι τῶ τῆς προσαγογῆς ἀνάδοχο λέγει ἡγεμόνι, in quibus ἀνάδοχο & ἡγεμόνι Synonima esse, ex particulis τὸ & ἡ colligitur. vt omittam, eundem articulum, præpositiuum, τὸ, vtrique nomini inferuire, & vocem, προσαγογῆς ἀνάδοχο, id est, vt græcè sonat, susceptori, vt ab interprete male vertitur, sponsori, æquè ac ἡγεμόνι præmitti. quæ ad eandem vtriusque nominis significationem demonstrandam plurimum valere, omnibus græcæ linguæ non ignaris persuasissimum est. Præterea idem Sanctus Dionysius, cum eiusdem rei mentionem faceret, paulo supra dixit: τῶ ἀνάδοχο ἐγχεύεσσι ἡγεμόνα, quæ latinè reddimus, susceptorem habens ducem, vt si quis ea perpendere voluerit, quod amplius meam sententiã in dubium vocet, non habeat. Addam tamen, explendi officij causa, Contemplatoris in eum locum auctoritatem, qui baptismi cæremonias explicans, susceptoris, & ducis, nomina sic inter se confundit, vt alterum pro altero usurpare non dubitet: omnia, inquit, significat Pontificis signum, quod dat venienti, sacerdotumque salutaris illa descriptio, quæ & eum annumerat iis, qui salutem consequuntur, & sacrosanctis monu-

O iij

Susceptor
à duce viæ
non differre
tebat

mentis cum illo etiam sponsorem consecrat, quasi
 talis ad veritatem via illum quidem amatorem
 Verum, diuinique ducis comitem: hunc vero certum
 inerrantemque gradu, ductu diuinitus tradito, citius
 qui sequitur ducem. Imo etiam Amalarius Foc-
 runatus lib. 1. de Eccles. Offic. cap. 29. huius
 consuetudinis præclare meminit, cum ait: *no-*
phyti nostri per octo dies subducibus, presbyteris so-
licet, atque patrinis, & matrinis deducuntur, ubi
 quod presbyteri inducendi muneri socie-
 tem, communitatemque assumuntur, ad pos-
 terioris æui consuetudinem pertinet: cum ni-
 mirum, Ecclesie primæ charitate sententia
 imminuta, susceptores officij sui partes neg-
 gere cœperunt. De quo plura suo loco dicitur.
 Verum enim vero Contemplatoris verba
 quæ nuper attulimus, amplius demonstrant
 susceptoris nomen in tabulas referri solitum
 fuisse. Quod ab ipsomet^a S. Dionysio ante
 traditum fuit illis verbis: *ex eo præterea quæ-*
num ita instruat vivere: cum promissit, manum e-
ius capiti admouet, signoque edito, sacerdotibus in-
perat, ut viri, atque sponsoris nomina pro scribantur
scriptis, sacras preces perficit. Et paulo post, dum
 baptismi caremonias diligenti oratione em-
 merat: cumque sacerdos aliquis ex tabula profes-
 nis & eum, & sponsorem citat, hic quidem ad
 quam a sacerdotibus ducitur, ad Hierarchæ manum
 ab eis manu ductus. Quæ quidem consuetudo
 tiam nunc vbiq; seruatur. quemadmodum
 Acta Ecclesie Mediolanensis, Manuale Pato-
 chorum, & aliorum curam animarum ha-
 bentium a Ioanne Iacobo Ecclesie Salisbur-

Suscepto-
 ris nomen
 in tabulas
 referebatur
 a Lib. de
 Eccl. Hie-
 rarch. cap.
 de bapt.

genlis
 aliaru
 tem q
 baptea
 Etatio
 fcept

S
 pu
 cuius
 mero,
 quæ d
 de susc
 huic c
 santi,
 fuisse
 scipien
 fcept
 dine se
 confes
 tres, co
 nas: l
 fonte
 inquit
 compar
 expofi

genſis Archiepiſcopo conſcriptum, & ſacri aliarum regionum codices oſtendunt. Id autem quo modo, tempore, & loco fieret, quia baptizandorum nomini ſimile eſt, ad eam tractationem integrum reſeruabo. Nunc de ſuſceptricibus diſſeramus.

De ſuſceptricibus, & earum oſculo.

C A P. XXVI.

Suſceptricis mentio, ſicut & ſuſceptoris, apud antiquos Patres frequentiffima eſt: cuius nominibus, origini, cognationi, numero, ac ceteris eiufmodi ſuperſedeo, quod, quæ de ſuſceptore ſupra attulimus, eadem & de ſuſceptrice intelligi poſſunt. Quare illud huic capiti attextuiſſe, ſatis fuerit, quod recuſanti, ac nolenti calamo excuſſum eſt: moris fuiſſe apud veteres, cum vir, & fœmina ad ſuſcipiendum admittebantur, vt ſuſceptor ſuſceptrici oſculum infigeret. Ex qua conſuetudine ſcriptum eſt à Gratiano 3. p. decret. de confecrat. diſt. 4. cap. 104. *monachi ſibi compa-*
tres, commatresve non faciant, nec oſculentur fœmi-
nas: hoc eſt, nec vna cum fœminis de ſacro fonte ſuſcipiant. Proinde gloſſa in eum locum inquit: *forte tangit conſuetudinem alicuius loci, vbi compa-*
træ oſculabantur commatres. Cuius ego vt expoſitionem partim amplectar, dubita-

Suſceptor
ſuſceptrici
oſculum
infigebat.

Cur ſuſce-
ptores ſu-
ſceptricib.
oſculum
darent.

○ iij